

Fekk 1800 tons í tveimum kastum

– *Prísurin á ídnaðarfiski er so góður sum ongantíð fyrr. Men tað er álvarsamt um vit ikki klára at fiska kvotuna upp, sigur Eiler Jacobsen*

ÁKI BERTHOLDSEN

Seinastu tíðina hevur rættiligt rokffiskari verið eftir sild verið norðanfyri.

Tað er so nógv sild at fáa, at tosað verður um eitt veruligt, nýtt sildaævintýr.

Teir siga, at tað er so nógv sild at fáa sum tað ikki hevur verið í nógv ár.

Men tað er ikki bara fiskiskapurin, sum líkast einum ævintýri.

Eisini prísurin er ævintýrkendur, tí prísurin ídnaðarsild er so góður, sum ongantíð fyrr.

Allir teir føroysku nótabátarnir eru nú norðanfyri í sildini, umframt einir triggir trolarar, sum royna seg.

Eiler Jacobsen, reiðari á Norðborg og Krúnborg sigur, at fiskað verður heilt norðuri ígjøgnum á 74 stigum og á 14 stigum eystur.

Hetta er í norskum sjógvi, har føroyingar hava eina kvotu uppá 36.000 tons.

Eiler Jacobsen sigur seinastu tíðina hevur verið rokffiskari.

T.d. fekk Krúnborg 1800 tons í tveimum hálum.

Ein norskur nótabátur fekk nú ein dagin 1000 tons í einum háli.

Hann sigur, at tað klára bátarnir ikki at taka sjálvir.

Tá ið teir hava fyllt seg, taka aðrir bátar avlopið.

Rokffiskiskapurin hevur fært við sær, at tað knípur hjá virkjunum at taka ímóti allari sildini.

– Í Norðnøregi fylla norsku skipini sildavirkini.

– Tí verða vit av og á noyðdir at sigla fyra-fimm dagar líka suður til Bergen, og Ålesund at avreiða.

At sigla til Føroyar er eingin møguleiki.

Prísurin slær øll met

Tá ið so nógv er at fáa, skuldi ein vænta, at prísurin fall í botn.

Men so er ikki Eiler Jacobsen sigur tvørturímóti, at prísurin á sild til ídnað slær øll met nú.

– Tað er næstan ongin munur á prísinum á sild til matna og sild til ídnað.

Prísurin á matsildini liggur um 1,60 - 1,70 norskar krónur.

Fyri ídnaðarsildini fáa vit heilt upp í móti 1,46 norskar

Krúnborg, og hini skipini hava rokffiskiskap norðanfyri og prísurin á sild til ídnað slær øll met

Tí eru fiskamjølsvirkini har í dýrastu rávøruneýð, og tað trýstir prísir upp í loft her hjá okkum.

Klára neyvan kvotuni

Sum sagt hava føroyingar eina kvotu uppá 36.000 tons í norskum sjógvi.

Eiler Jacobsen sigur verður gongdin tann sama í ár, sum í fjór, fer ikki iat bera tilk at fiska longur enn henda mánaðin út, tí so fer sildin inn um 12 fjórðingar, og har sleppa skipini ikki.

Tíu heldur hann, at tað fer at knípa, at vit fara at klára at fiska kvotuna upp.

Og tað heldur hann er ein vanlukka.

Báði tí at vit hava ikki ráð at lata kvotuna fara.

Og ikki minst kann tað ávirka okkara rættindini frammyvir.

– Klára vit ikki at fiska okkara kvotu, kann krav verða sett fram um, at hon verður minkað og latin onkrum øðrum, sum klárar at fiska hana.

Eiler Jacobsen sigur, at tað tí krevst, at fylgt verður sera gjølliga við fiskiskapinum, so at onkur skip ikki noyðast at gevast tí teirra kvota er upp, samstundis sum onnur skip kanska ikki klára at fiska sína kvotu.

– Kvotan hjá skipum, sum ikki klára at fiska hana, eigur at verða latin øðrum skipum, heldur Eiler Jacobsen.

Krevja somu sømdir frá Edmund og John

– *Heldur henda gongdin fram, verður skjótt, at heldur ikki vit klára okkum. Kósavirkið og Gøtu Fiskavirkið krevja somu sømdir frá lógmanni og fiskimálharranum, sum Fiskavirking og Fiskasølan fáa*

ÁKI BERTHOLDSEN

– Fortreytnar mugu vera

tær somu. Sum nú er, er kappingarjavnágin farin av lagi, og heldur hetta fram, verður tað skjótt, at vit ikki klára tað longur.

Kósavirkið í Klaksvík og Gøtu Fiskavirkið fylast á, at tey ikki fáa somu sømdir frá tí almenna, sum Fiskavirking og Fiskasølan fáa.

Stjórin á Kósini, Johan Páll Joensen, og stjórin á fiskavirkinum í Gøtu, Oddfríður Gregersen heittu tí í gjár báði á lógmann og fiskimálaráðharran um at geva allari fiskivinnuni somu treytir at virka undir.

Tað er penganeyðin hjá Framtaksgrunninum, og ætlanin at umskipa eitt sindur av lánunum til til eginpening, so at hann lýkur krøvini, sum hava fingið

teir báðar vinnulívsmennin at tala at og biðja um somu sømdir, sum høvuds-fyrítøkurnar hjá Framtaksgrunninum, Fiskavirking og Fiskasølan, hava fingið.

Teir siga tað nú eru fyra ár síðani, at tey 22 flakavirkini í Føroyum vórðu samskipað í Føroya Fiskavirking við heilt fáum undantøkum.

– Síðani tá hava vit, sum eru í fiskivinnuni á privatbúskaparligum grundarlagi, roynt at klára okkum sum frægast. Ein stórir bati var tað, at Fiskamarknaður Føroya varð stovnaður, tí tá blivu fortreytnar fyrri vanligum marknaðarbúskapi betur.

Men síðani 1993 hevur Fiskavirking verið ein høv-

Sumba

So ringt sum ongantíð fyrr

ÁKI BERTHOLDSEN

Summingar lata sera illa at náttíðini í ár.

Summingar plagdu vera ímillum teir allar raskastu at stíma eftir náttungum og tað er í fáum bygðum, so nógv verður tikið sum har.

Men í ár lata teir sera illa at.

– Í ár hava ungarnir báði verið nógv færri, og nógv verri í ár, enn vanligi, sigur Sjúrdur Vestergaard í Steinhúsinum í Sumba.

Sjálvur er hann komin væl til árs og hann hevur altið stíma eftir náttungum.

Í ár fingur teir ikki meiri enn 500 náttungar til bátin, og tað er minni enn helvtin av tí, teir vanligu fáa.

Teir plagdu at liggja uppí 1500, ungur um árið, so í ár var heilt ringt.

Sjúrdur sigur, at tað er ikki bara, at náttungar eru nógv færri, enn vanligi. Teir eru eisini so nógv verri.

Hann sigur, at tann eina dagin fingur teir 150 náttungar.

35 tveittu teir í havið aftur, tí teir vóru so rak. Og tá ið teir skoldaðu fóru 10 afturat sama veg.

Afturat tí sigldu teir framvið einum hópi, sum teir sóu lógu so ússaligir í sjónum at teir vitstu, at tað loysti seg

ikkí at taka teir.

Sjúrdur í Steinhúsinum sigur, at tað var skjótt, teir varnaðust, at tað sá onki serligt út, tí teir sóu, at tað var lítil reyðáta í tí hann spýði.

Tað er tann besta føðin, og tá ið hann ikki fær tað besta, er standurin hareftir.

Hann sigur at av tí sama hava summingar sleitt ikki stíma eftir náttungum í sama mun, sum teir plagdu, tí onki hevur verið at farið eftir.

Hann sigur, at sama skilið hevur verið í berginum.

Teir vóru triggjar ferðir í vár á Hestinum og fleygaðu, men teir sóu at kalla ikki ein einstasta náta í berginum, hóast besta ætt var.

Og tað sama ger seg galdandi úti á.

Hann hevur røð út, men tað sæst ikki náti eftir tí, tveitt verður fyrri borð, tá ið kravt verður.

Hinvegin var fitt av ritu og svartbaki.

Hann heldur, at tað er ov lítið av átu í sjónum og at náttin er rymdur út á hav aftaná føðini, tí her fær hann onki at eta.

Sjúrdur sigur, at eftir sum hann hevur tosað við fólk aðrastaðni, er støðan líka ring um alt landið.

uðstrupulleiki í fiskivinnuni.

Teir báðir stjórnarnir siga, at trupulleikin er ikki Fiskavirking sum so Men tað er skipanin við almennum og hálvalmennum pengum í Fiskavirking, sum órógva víðurskiftini og hevur gjørt, at kappingin er ikki á jøvnum føti.

Síðani tá er Fiskavirking sanerað tvær ferðir.

– Avleiðingin er, at lániskyldurnar hjá Fiskavirking er næstan ongar og rentuútreiðslurnar heldur ongar.

– Seinast, Fiskavirking varð sanerað, arbeiddi tað leingi í gjaldssteði og hevði tí bara vanligu raksturin at hugsa um.

Alt hetta hevur skert møguleikarnar hjá okkum uttanfyri munandi at kappast, tí vit hava framvegis stórar lániskyldur at svara.

Samstundis hevur Framtaksgrunnurin eisini bjargað Fiskasøluni.

– Tí má tað viðgangast, at tey størstu feløgini verða stýrd politiskt.

Dagliga sæst hetta ikki so væl, men hvørja ferð á stendur, er politiska maktin

tíl reiðar við saneringum og nýggjum kapitali, sum javnað hallið.

Teir báðir vinnulívsmenninir siga, at higartil hava teir klára seg so dánt.

– Men so ójovn, kappingin nú er, koma vit skjótt í tað støðu, at vit klára okkum ikki longur. Serliga ikki um henda gongdin heldur fram, at Fiskavirking og -sølan bara kunnu skrivað hallið uppá onnur hvørja ferð.

Teir báðir frykta fyrri at støðan fer at versna, nú virkini koma undir stórar útreiðslur til heilsufrøðiliga og umhvørviskrøv.

– Betalir Framtaksgrunnurin hesar útreiðslur fyrri Fiskavirking átti hann eisini at gjørt tað fyrri hini virkini, siga Johan Páll Joensen og Oddfríður Gregersen.

– Fortreytnar mugu vera tær somu, leggja teir afturat.

Tí heita teir á lógmann og fiskimálaráðharran um at bera so í bandi, at fiskiðnaðurin í Føroyum sær allur somu sømdir, so at tey, sum hava hug, evni, og møguleika annars, sleppa at virka í vinnuni, til frama fyrri tey sjálvi og samfelagið.